

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Karlovy Vary

Inspekční zpráva

**Zvláštní škola s třídami pomocné školy
Mariánské Lázně, Vítězství 29**

Adresa: Vítězství 29, 353 01 Mariánské Lázně

Identifikátor školy: 600 066 606

Zřizovatel: Město Mariánské Lázně, Ruská 155, 353 30 Mariánské Lázně

Školský úřad Cheb, Palackého 8, 350 02 Cheb

Termín konání orientační inspekce: 6., 7., 11., 12. a 13. října 1999

Čj.	053 180/99-4004
Signatura	oe1nt101

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Český jazyk

Výchovně vzdělávací proces předmětu byl sledován v 8 vyučovacích jednotkách, časová dotace v tematických plánech jednotlivých ročníků odpovídá schválenému plánu i učebním osnovám vzdělávacího programu obou typů škol.

V průběhu hospitací byla zjištěna návaznost výuky předmětu mezi jednotlivými ročníky, cíle výchovně vzdělávacích činností byly stanoveny podle aktuálního složení tříd s přihlédnutím na stupeň postižení žáka. U všech vyučujících byla patrná informovanost a znalost specifik o každém žákovi.

Výukové prostory jsou vhodné, je jich dostatek a odpovídají psychohygienickým pravidlům. Jsou dobře vybaveny pomůckami i audiovizuální technikou. Pomůcky a didaktická technika jsou vhodně a účelně využívány. Řada drobných pomůcek je pořizována samotnými učiteli. Podnětné učební prostředí je esteticky doplněno vlastními výrobky a výkresy žáků.

Struktura všech sledovaných hodin i výukové cíle odpovídaly stavu mentálního postižení jednotlivých žáků. Komunikace vyučujících s žáky byla jasná a srozumitelná, návaznost učiva zřejmá, nechyběla vhodná vstupní motivace, využívání rozmanitých vyučovacích postupů a metod, které vždy zohledňovaly individuální potřeby a schopnosti žáků. Těm byl dán prostor pro samostatné činnosti i čas se jednotlivě uplatnit a vyjádřit svůj názor a postoj. Vyučující nezapomínali na průběžné hodnocení práce, vzájemné prolínání mezipředmětových vztahů, zdařilá byla závěrečná hodnocení práce jednotlivců i tříd, která byla povzbuzením a přípravou na příští vyučovací hodinu. Z průběhu hospitací vyzářovala dělná atmosféra a v řadě případů bylo ve třídách vytvořeno „rodinné“ prostředí. Samostatná aktivita žáků ve vyučovacím procesu se projevovala v nižších ročnících, ve vyšších třídách převažovala spíše pasivita žáků.

Ve všech navštívených třídách bylo sledováno čtení jednotlivých žáků. Ve vyšších ročnících se objevily znatelné rozdíly ve čtenářských dovednostech jednotlivců.

V rámci inspekční návštěvy byla provedena kontrola písemných projevů žáků. Sešity jsou pravidelně vyučujícími kontrolovány, dbáno je i na opravy oprav a velmi dobrá je písemná práce s chybou.

Předmět český jazyk je vyučován na velmi dobré úrovni.

Matematika

Členění učiva matematiky ve sledovaných ročnících odpovídalo učebním osnovám vzdělávacího programu zvláštní školy. Také časová dotace byla v souladu s učebním plánem. Výuka ve všech 5 sledovaných hodinách probíhala v kmenových učebnách, funkčně vybavených převážně novým školním nábytkem. Žáci pracovali s různými učebními pomůckami při výkladu i procvičování učiva ve všech hodinách. Vybavení školy se oproti minulé inspekci zlepšilo. Vkusně vyzdobené třídy poskytovaly žákům příjemné pracovní prostředí. Vyučování je organizováno do dvouhodinových bloků, které nejsou narušovány zvoněním. Materiální a psychohygienické podmínky jsou velmi dobré.

Všechny sledované hodiny byly dobře organizačně i metodicky připravené. Stanovené cíle odpovídaly schopnostem žáků a stupni jejich postižení. Organizace výuky umožňovala žákům pracovat individuálním pracovním tempem a úspěšně se uplatnit. V hodinách byla

patrná vstupní i průběžná motivace. V úvodní části bylo vždy zařazeno opakování učiva a procvičování paměti. Opakování i zkoušení mělo návaznost na probírané učivo. Střídání různých forem práce (s pracovními listy, učebnicí, pracovními sešity, počítadly, u tabule apod.) pozitivně ovlivnilo zájem o výuku. Vhodně byly uplatňovány i mezipředmětové vztahy. Při zadávání úkolů byla důsledně respektována zásada přiměřenosti. U žáků byla rozvíjena dovednost řešit úkoly z praktického života a komunikovat. Žáci byli vedeni k samostatnosti a k utváření pracovních návyků. Byli často hodnoceni za snahu a pokrok pochvalou i klasickým známkováním. Vždy byl brán ohled na jejich individuální dispozice. Přátelskou atmosféru v hodinách umocňovali vyučující vlídným vztahem k žákům. Trpělivě reagovali na jejich dotazy. Celkové pracovní ovzduší ve třídách bylo pozitivní.

V průběhu inspekce byly kontrolovány písemnosti žáků. Ze strany vyučujících je jim věnována náležitá pozornost (jsou pravidelně kontrolovány a opravovány).

Výuka matematiky vykazovala velmi dobrou úroveň.

Pracovní vyučování a pracovní výchova

Hospitace proběhly při hodinách předmětu ve třídách pomocné i zvláštní školy celkem ve 4 vyučovacích celcích. Výuka byla realizována podle vzdělávacích programů obou typů škol, časový plán rozvržení učiva pro pracovní vyučování v jedné třídě zvláštní školy nebyl předložen.

V pomocné škole probíhala výuka ve třídě. Ta je vybavena novým nábytkem. Pomůcky k výuce, obrazový materiál, květiny a výtvarné práce žáků doplňují vhodně příjemné pracovní prostředí. Žáci zvláštní školy mají k dispozici pracovnu pro výtvarnou a pracovní výchovu, žákovskou kuchyňku, pracovnu dívek, dílny a prostorný školní pozemek s dvěma skleníky a sadovou částí. Žáci měli k činnostem ve všech sledovaných hodinách dostatečný počet pracovního náčiní i materiálu. Veškeré pracovní nářadí i materiál jsou řádně po práci ukládány a je zřejmá dobrá hospodárnost s nimi.

Ve sledované výuce (činnost ve třídě, v dílnách, kuchyňce i na pozemku) byly stanoveny a plněny přiměřeně náročné úkoly odpovídající požadavkům vzdělávacích programů pro jednotlivé složky předmětu. Předávané organizační pokyny byly srozumitelné, jasné pro každého jednotlivého žáka, úkoly zadávány přiměřeně k věku a možnostem žáků. Před samostatnou prací bylo vždy dbáno na poučení o bezpečnosti a další hygienická pravidla (pracovní úbor). Žáci byli v průběhu činností vedeni k udržování pořádku na pracovním místě, ve velké míře byly uplatňovány mezipředmětové vztahy. Aktivizace, předvedení postupu a v úvodní části hodiny hotového výrobku vytvářelo u žáků pěkný vztah k manuální práci a zájem o předmět. Vyučující směřovali rozvojem pracovních dovedností od procvičování motoriky až po ovládnutí moderních přístrojů pro domácnost žáky s různým stupněm mentálního postižení k plynulejšímu jejich zapojení do praktického života.

Žáci se svými pracemi a výrobky podílejí na výzdobě školních prostor i např. prostředí penzionu pro seniory ve městě a některých dětských ordinací. Úspěšná je účast žáků školy na soutěžích vyhlášených pro speciální školy - Praktická dívka a Praktický chlapec.

Celkově je úroveň výuky pracovního vyučování a pracovní výchovy hodnocena jako velmi dobrá.

Tělesná výchova

Navštívené 4 hodiny uvedeného předmětu byly velmi dobře organizačně připraveny a vyznačovaly se vysokou produktivitou a aktivitou žáků. Jejich obsah byl zaměřen na individuální zvláštnosti žáků a využití rozmanitých činností.

Výuka byla vedena v prostorné tělocvičně, která je spojena s nářad'ovnou a menší místností s dalšími tělovýchovnými pomůckami. Pomůcek i tělocvičného náradí je dostatečné množství, vyhovuje výchovně vzdělávacímu programu obou typů škol.

Zařazení hodin tělesné výchovy do rozvrhu odpovídá psychohygienickým pravidlům, v těsném sousedství tělocvičny se nachází sprchový kout a sociální zařízení.

Vyučující v průběhu výuky dbali na zařazování průpravných cvičení z oblasti zdravotní tělesné výchovy, zatížení žáků bylo přiměřené jejich věku i individuálním zvláštnostem. Pozornost byla věnována zajištění bezpečnosti, volbě odpovídajících metod i kontrole vhodného sportovního oblečení a obutí žáků. Učitelé vhodně motivovali žáky v průběhu hodin různými hrami a soutěžemi. Během výuky byla velmi dobrá kázeň i snaha žáků po co nejlepších výkonech. Hodnocení činností jednotlivých žáků probíhalo průběžně, nezapomínalo se ani na závěrečná hodnocení, v hodinách panovala dobrá sportovní atmosféra.

V rámci výuky je počítáno i s plaveckým výcvikem.

Sledované hodiny předmětu hodnotí inspekce jako velmi dobré.

Řečová výchova

V obou sledovaných hodinách odpovídal obsah učiva učebním osnovám programu pomocné a zvláštní školy.

Vyučující mají přehled o řečových schopnostech jednotlivých žáků s různým stupněm mentální postihnutí a na tomto staví výchovně vzdělávací program předmětu i další rozvíjení komunikačních dovedností.

V průběhu výuky se vhodně střídaly formy skupinové péče (2 - 3 žáci) s individuální prací (diagnostická činnost, reedukace řeči, cviky na rozvoj jemné motoriky a pod.). Neopomenuta byla řečová průprava v konkrétních situacích, využito bylo cviků artikulačních, dechových, pohybových dovedností s mluvním doprovodem, zpěvu i slovních her. Procvičování učiva bylo doprovázeno využíváním řady pomůcek a byl dán vždy dostatečný prostor na zpětnou vazbu a práci s chybou, vyučující využívali k hodnocení činností žáků často pochvaly a oceňovali jejich snahu a konstatovali zlepšení a pokrok.

Prvky řečové výchovy se objevovaly i v dalších sledovaných hodinách.

Výuka řečové výchovy měla velmi dobrou úroveň.

Časové dotace ve sledovaných předmětech odpovídají platným učebním plánům jednotlivých ročníků obou typů škol. Návaznost výuky mezi ročníky je zabezpečena a je realizována.

Výchovně vzdělávací proces probíhá podle Vzdělávacího programu zvláštní školy schváleného MŠMT ČR pod č.j. 22 980/97 - 22 ze dne 20. 6. 1997 a Vzdělávacího programu pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy schváleného MŠMT pod č.j. 24 035/97-22 s platností od 1. září 1997.

Veškerou výuku zajišťuje 13 pedagogů, z nichž 9 má úplnou pedagogickou i odbornou způsobilost. Výuka jednotlivých předmětů je přidělena tak, aby byla co nejlépe využita jejich odbornost a pedagogická zkušenost. Chybějící odbornost nemá vliv na úroveň výuky (19 % vyučovacích hodin odučeno bez odborné způsobilosti). Průměrný věk učitelského sboru činí 50 let.

Školní prostory jsou velmi vhodné pro výuku ve speciální škole. Většina učeben je vybavena novým školním nábytkem, k výuce dále slouží velmi pěkná tělocvična s nářad'ovnou, kvalitně vybavená školní kuchyňka, dílna a školní pozemek. Často je nejen v hodinách tělesné

výchovy využívána i menší cvičebna (např. stolní tenis v mimoškolní době).

Didaktické pomůcky a audiovizuální technika je zastoupena v dostatečném množství, škola vlastní a průběžně doplňuje videotéku.

Vzhledově jsou učebny, chodby i další prostory školy na dobré estetické úrovni, v prostorách areálu školy byl v době inspekční návštěvy pořádek a čisto.

Většina sledovaných hodin obsahovala úvodní motivaci žáků, často byly uplatňovány mezipředmětové vztahy, vždy byl dán prostor pro samostatnou činnost, zohledňován byl stupeň postižení jednotlivých žáků, vyučující aplikovali učivo v návaznosti na životní praxi a zkušenosti žáků, dovednosti byly směřovány na příklady vedoucí k budoucímu praktickému životu žáků. Individuální přístup, využití zpětné vazby, relaxační chvíle, snaha o sebehodnocení a stálá práce s chybou s dalšími metodami a formami práce typickými pro výuku ve speciálních školách jsou členům pedagogického sboru vlastní.

V průběhu celé inspekce byly chování a kázeň na velmi dobré úrovni, tak jako vzájemné vztahy mezi pedagogy a žáky.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Záměry rozvoje školy jsou stanoveny na základě závěrů hodnocení minulého školního roku a jsou obsaženy v Programu školy pro školní rok 1999/2000. K jednomu dlouhodobějšímu úkolu patří zřízení Praktické školy a zabezpečení výuky 1. ročníku. Dalším záměrem školy je stanovit při zařízení speciálně pedagogické centrum.

Organizování

Zvláštní škola s třídami pomocné školy v Mariánských Lázních byla zařazena do sítě škol dne 1. 9. 1998 pod čj. 29/98. Organizuje výuku v 9 třídách, které navštěvuje 82 žáků. Druhým rokem probíhá výuka v přípravném ročníku pomocné školy v elokovaném pracovišti v obci Mnichov, výuky se účastní 7 chovankyň (20 - 33 letých) z místního Ústavu sociální péče. Od 1. 1. 1996 je škola v právní subjektivitě.

Při škole pracují 3 zájmové kroužky pod vedením učitelů. Výtvarný a pěvecký navštěvuje po 10 žácích, nově začal svoji činnost kroužek aerobiku.

Rozvrh hodin i organizace výuky ve dvouhodinových blocích umožňuje plynulý průběh výuky, většina žáků je dojíždějících a využívá spojů městské dopravy. Každý poslední den v měsíci je organizován zájmový den. Vedení školy poskytuje včas a úplně pracovníkům i žákům aktuální informace, toto provádí bezprostředně ústně, dále jsou využívány nástěnky jak ve sborovně školy, tak na chodbách budovy. Pravidelně je prováděno hodnocení prospěchu a chování žáků, organizování třídních schůzek, je možná návštěva rodičů při vyučování, při aktuálních záležitostech jsou rodiče informováni neprodleně.

Spolupráce s Městským úřadem v Mariánských Lázních i Školským úřadem v Chebu je na dobré úrovni.

Dobrou spolupráci školy s rodičovskou veřejností potvrdili samotní rodiče v dotazníku, který jim byl v rámci inspekce předán. Vyjádřili spokojenost s celkovou činností školy.

Vedení a motivování pracovníků

Pracovníci jsou seznámeni s kritérii hodnocení pro stanovení výše osobních příplatků a přiznávání mimořádných odměn. Motivačním prvkem je zvyšování odbornosti jednotlivých učitelů (zapojení do akcí sekce speciálních škol při ŠÚ v Chebu). Sebehodnocení práce školy se provádí v průběhu pedagogických rad a ve výroční zprávě školy.

Škola vydává šestým rokem Regionální občasník pro ZvŠ Karlovarska, Sokolovska, Chebska a Tachovska. Často se prezentuje v regionálním tisku.

Kontrolní mechanismy

Oblast vnitřní kontroly je ve škole zabezpečena plněním plánu kontrolní činnosti pro probíhající školní rok. Kontrola výchovně vzdělávacího procesu je rozdělena mezi oba členy vedení školy, v době orientační inspekce bylo možno zaznamenat 9 kontrolních akcí provedených od počátku tohoto školního roku. Z kontrol jsou prováděny záznamy se závěry a opatřeními. Veškerá kontrolní činnost je průběžně vyhodnocována.

Vedení školy má zpracované vlastní testy pro kontrolu výchovně vzdělávacích výsledků základních předmětů (zadávané a vyhodnocované vedením školy vždy v závěru jednotlivých čtvrtletí).

Hodnocení kvality řízení

Ředitelka školy se ve své činnosti řídí platnými právními předpisy, řízení školy je promyšlené. Jsou stanoveny i dlouhodobější cíle.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- rozhodnutí o zařazení do sítě škol vydané ŠÚ Cheb pod čj. 29/98 s platností od 1. 9. 1998
- Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1998/99
- Plán práce školy na školní rok 1999/2000
- plán kontrolní činnosti na školní rok 1999/2000
- záznamy z hospitační a další kontrolní činnosti
- časové plány a osnovy ZvŠ a PoŠ
- rozvrh hodin
- zahajovací výkaz školy k 30. 9. 1999
- pokladová dokumentace školy k vlastní inspekci

ZÁVĚR

V oblasti řízení školy opět nastal od poslední komplexní inspekce provedené v roce 1996 posun. Pro členy vedení školy byly stanoveny kompetence a byl vytvořen funkční systém kontrolní činnosti. Tento fakt má vliv i na zkvalitnění výchovně vzdělávacího procesu, jehož celková úroveň se ve sledovaných hodinách v době inspekce jevila jako velmi dobrá.

Finanční prostředky přidělené ze státního rozpočtu jsou využívány vzhledem k realizaci výuky ve speciální škole efektivně.

Prostorové a materiální podmínky pro výuku sledovaných předmětů jsou velmi příznivé. Personální podmínky pro zabezpečení výchovně vzdělávacího procesu jsou v rámci regionu

ještě vyhovující. Plánování a příprava výuky i samostatné vyučovací hodiny měly velmi dobrou úroveň. Organizace, formy a metody ve výuce používané na obou typech škol jsou příznačné pro výuku ve speciálních školách.

Výsledky výchovně vzdělávací práce ve sledovaných předmětech hodnotí inspekce celkově jako velmi dobré.

Posouzením sledované oblasti byla stanovena

pozitiva:

- velmi dobrá úroveň výuky s častým využitím moderních trendů
- příznivá pracovní atmosféra ve třídách, velmi pěkné vzájemné vztahy mezi pedagogy a žáky
- materiálně technické zabezpečení výuky
- zkvalitnění kontrolní činnosti od poslední inspekce
- vynikající úroveň výuky v elokované třídě pomocné školy
- péče a pozornost věnovaná písemnostem žáků
- zavedení pitného režimu

negativa:

- 19 % neodborné výuky
- rozdíly v čtenářských dovednostech žáků v rámci jedné třídy
- menší aktivita žáků ve třídách 7. - 9. ročníku

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. František Mottl	Mottl František, v. r.
Člen týmu	Mgr. Marie Vrátníková	Vrátníková Marie, v. r.

V Sokolově dne 25. října 1999

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: .....

Ředitelka školy	Titul, jméno a příjmení	
	PaedDr. Taťána Tichá	Tichá Taťána, v. r. Podpis ředitelky

Předmětem inspekce bylo důležitější zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnoticí stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Dobrý	<i>Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Ještě vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>
Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad Cheb	11. listopadu 1999	186/99
Zřizovatel Město Mariánské Lázně	11. listopadu 1999	189/99

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		nebyly podány